

CEMİL MERİÇ'İN OSMANLI VE CUMHURİYET ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

Thoughts of Cemil Meriç on the Ottoman and Republic

*Kenan ÇAĞAN**

ÖZET

Zihni ve düşünme biçimiyle Batılı; gönlü ve ruhuyla da yerli olan Cemil Meriç'in düşüncesinde iki Osmanlı vardır. Birincisi Tanzimat dönemine kadar olan Osmanlı'dır. Muhteşem mazisiyle, toplumsal bir mucizeye tekabül eden bir iman ve fetih medeniyetidir. İkinci Osmanlı ise Tanzimat'la birlikte var olmaya başlayan, kendini inkar edip bir başkası olmaya çalışan, Batı taklitçisi, kimliksiz ve şahsiyetsiz bir Osmanlıdır. Doğal olarak birinci Osmanlı bütün iltifatları hak eden, kimliğin beslendiği temel referanstır. İkinci Osmanlı ise eleştirilmesi ve kendisiyle hesaplaşılması gereken, bugünkü yozlaşmanın ve yabancılaşmanın da beslendiği kötücül kaynaktır. Cemil Meriç'te Cumhuriyet dönemi ise çok açık bir biçimde ele alınmaz, en azından eleştirilmesi söz konusu olduğunda. Daha çok zımmen ele alınır. Bunun sebebi ise Cumhuriyet döneminin ikinci dönem Osmanlı'nın bir devamı olarak görülmesidir.

Anahtar Kelimeler: Cemil Meriç, Osmanlı, Cumhuriyet

ABSTRACT

There are two kind of Ottoman in Cemil Meric's mind who is western with his mind and thinking and native with his soul and heart. The first of them is Ottoman till Tanzimat period. It is faith and a civilization of conquest corresponding to a social miracle with magnificent past. The second one is another Ottoman which is becoming with Tanzimat, denying itself and trying to be someone else, western imitator, dishonourable and undignified. Naturally, the first Ottoman, deserves all compliments, is basic reference which takes its identity. The second Ottoman needs criticism and settles an account with itself is malicious source that feed corruption and alienation. The republican period is not looked into very clearly at least when it comes to criticism by Cemil Meriç. Implicitly more it is gone at. This is because; Republican period is seen as a continuation of second period of Ottoman.

* Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü.
kcagan@aku.edu.tr

Key Words: Cemil Meriç, Republic, Westernization

Maziyi muhafaza, fakat ayıklayarak. Yeniyi kabul, ama seçerek.

Cemil Meriç

*Bütün Kur'an'ları yaksak, bütün camileri yıksak, Avrupalının
gözünde Osmanlıyız;*

Osmanlı, yani İslam. Karanlık, tehlikeli, düşman bir yığın.

Cemil Meriç
